

08.03.2021

הודעה לעיתונות

יום האישה הבינלאומי 2022:

נשים במזרח ירושלים משכילות יותר אך רק שיעור נמוך מהן יוצאות לשוק העבודה

נתוני מכון ירושלים למחקרי מדיניות מציגים נתונים מעניינים המצביעים על כך שלמרות ש- 37% מהנשים הערביות במזרח העיר מחזיקות בתואר אקדמי, 69% מהן לא עבדו מעולם. החסמים המרכזיים שהנשים השתתפו במחקר ציינו הם: קשיי שפה, נגישות ומחסור בתשתיות וחסמים תרבותיים.

על רקע יום האישה הבינלאומי אשר מצוין היום, מפרסם מכון ירושלים למחקרי מדיניות נתונים מעניינים אודות תעסוקת נשים ערביות צעירות במזרח ירושלים מתוך מחקר שכלל סקר של 1,500 צעירים וקבוצות מיקוד. מהמחקר עולה כי על אף שיעורי ההשכלה הגבוהים של הנשים במזרח העיר - עם קרוב למחצית מהנשים המחזיקות בתעודת בגרות ו- 37% אשר השלימו תואר אקדמי או תעודה מקצועית - הרי רק 18% מהנשים יצאו לשוק התעסוקה ואילו 69% מהנשים לא עבדו מעולם.

הסקר נערך במכון ירושלים למחקרי מדיניות בסוף שנת 2020 בקרב מדגם מייצג של צעירים בגילאי 18-35 ממזרח ירושלים וכלל גם קבוצות מיקוד.

נטע פורזיקי, חוקרת כלכלה ותעסוקה במכון ירושלים למחקרי מדיניות, מציינת כי: "למרות שמחקרים מצביעים על קשר ישיר בין השכלה ליציאה לעבודה, הרי שהנתונים שעולים מהסקר מראים מגמה שונה לגמרי. מצב זה יכול להביא לתסכול רב בקרב נשים אקדמאיות שאינן מצליחות להשתלב בתעסוקה, למרות שהן מעוניינות לעבוד ולממש את הפוטנציאל התעסוקתי שלהן אך הן מתמודדות עם חסמים שונים המונעים מהם לצאת לשוק העבודה."

נתון חשוב נוסף הוא כי מקרב הנשים העובדות, שיעור גבוה מהיקף ההעסקה הוא במשרה מלאה ועומד על 81% מקרב העובדות. אך למרות זאת, שכר הנשים במזרח ירושלים הוא נמוך מאוד ועומד על כ- 3,000-5,000 שקל ברוטו בחודש בלבד. כמו כן, נשים במזרח העיר מתחנות בגיל מוקדם, רובן בגילאי 21-25 ושיעור לא מבוטל אף התחתנו גם בגילאים צעירים יותר בעוד מרבית הגברים התחתנו בגיל 26-30. 51% מהנשים השיבו כי הן עובדות במקום עבודה עם ערבים בלבד, 27% בעיקר עם ערבים אך 22% עובדות במידות שונות עם יהודים.

מנתוני הלמ"ס לשנת 2021, שיעור הנשים הערביות במזרח ירושלים בכוח העבודה עולה בשנים האחרונות, אך עדיין נמוך מאוד ועומד על 26%. נתון זה נמוך בהשוואה לערביות בישראל שעומד על 40%. ובקרב יהודיות בירושלים, הנשים עובדות בשיעורים גבוהים כך ש- 82% מהן נמצאות בכוח העבודה.

החסמים המרכזיים שהנשים שלקחו חלק במחקר ציינו הם:

- חסם השפה העברית: גם בסקר וגם בקבוצות המיקוד עלה החסם השפתי כאחד החסמים המשמעותיים ביותר לשילוב בתעסוקה איכותית.
- חסמי נגישות ומחסור בתשתיות: חוסר בחיבוריות התחבורתית בין מערב למזרח מקשה על התושבים לעבוד במקומות רחוקים מהבית.
- השכלה והכרה בתעודות: תושבי מזרח ירושלים משכילים יחסית, אך האתגר הוא שרוב הנשים לומדות מקצועות הרוח וההוראה שבהם יש עודף בעובדים ומחסור בעבודה פנויה.
- חסם תרבותי: נשים בקבוצות המיקוד ציינו שהפיכה לאימהות היא חסם משמעותי, לא מצופה מאמהות לעבוד אלא לגדל את הילדים, ואין מספיק תמיכה מבית למי שכן רוצה לעבוד.

לדברי פורזיקי "הנשים אשר הצליחו להשתלב בעבודה בתחום בו למדו, משתלבות במקצועות המאופיינים בשכר נמוך וחוסר ביציבות תעסוקתית. רצוי שהן ילמדו מקצועות מדעיים שיאפשרו להן בעתיד להשתלב בתעסוקה איכותית ומתגמלת יותר בשכר. מעבר לכך, ישנה בעיה בהכרה בתעודות, כאשר קיימים מוסדות לימוד שישראל אינה מכירה בתעודה שלהם, נשים רבות טענו כי לא ידעו זאת מראש כאשר בחרו את מוסד הלימודים."

על רקע נתונים אלה חשוב להזכיר את תוכנית החומש לצמצום פערים חברתיים-כלכליים במזרח ירושלים המופעלת מכוח החלטת ממשלה 3790 הכוללת מטרות חינוכיות, חברתיות וכלכליות בהיקף תקציבי של 2.1 מילארד שקל. בהקשר התעסוקתי, אחת המטרות המרכזיות של התכנית היא להגדיל את שיעורי תעסוקת הנשים במזרח ירושלים ולשם כך מופעלות תכניות שונות כמו תמרוץ מעסיקים להעסקת עובדות ממזרח ירושלים, תכנית תעסוקה כמו מרכז ריאן, מרכזי יזמות ועסקים, ועוד.

